

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Zafir & Kristóf & Társa Ügyvédi Iroda (ügyvédi iroda címe) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek dr. Lévy Zoltán ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2007. február 20. napján kelt 6.G.40.910/2005/20. számú ítélete ellen a felperes részéről benyújtott fellebbezés folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és az 5.360.974,- (Ötmillió-háromszázhatvanezer-kilencszázhetvennégy) Ft és járulékai megfizetésére vonatkozó viszontkeresetet elutasítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 130.000,- (Egyszázharmincezer) Ft másodfokú költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A peres felek között, a felperes 2000. november 15-én tett árajánlata alapján - annak alperes részéről 2000. november 20-án történt elfogadásával - szállítmányozási szerződés jött létre, amelynek során a felperes 1 db geológiai műszerkabin és 2 db anyagos bódé Tuniszból Szolnokra történő fuvarozásának a megszervezésére volt köteles.

A szállítmányozási szerződés alapján a felperes megkötötte a tengeri fuvarozási szerződést, megbízást adott az O. olasz szállítványozónak, hogy a hajóról Genovában vegye át a küldeményt, továbbá megkötötte a Genova-Szolnok közötti közúti áru fuvarozási szerződést.

A felperes az árajánlat után a lap alján megjelölte, hogy a cég a 46/1990. számú Közlekedési Közlönyben meghirdetett magyar szállítványozási feltételek alapján dolgozik.

A küldemény Genovába történő megérkezésekor az olasz szállítványozó a 2001. február 1-jén kelt okiratban jelezte, hogy „a 12.000 kg-os kabin ablaka törött és most néhány deszka lett rászégezve, egy függőleges fémtámasztó oszlop görbült és ugyanaz az oldal teljes hosszában törött.”

A felperes közölte az alperessel, hogy az áruban a genovai kikötőben kár keletkezett és az alperes a 2001. február 1-jén kelt faxában az ugyanazon a napon lefolytatott telefonbeszélgetésre hivatkozva megerősítette, hogy nem kéri a keletkezett rongálási kár független szakértő által helyszínen történő felmérését.

A 2001. február 5-én kiállított nemzetközi közúti fuvarlevél 13. rovatában kézírással rávezetésre került „károsodások a berakodás előtt: előoldalon és a kötéltartó részen repedések; 6 x 100-as nyílás (ablak) kiszakadva; 25 x 25-ös nyílás takaró fedele leszakadva; felső keret leszakítva és elhajlítva.”

Ezen túlmenően a 19. és 20. rovatba kézzel rávezetésre került, hogy átrakodás Geinbergben baleset miatt, és megjelöltek két rendszámot.

Az áru Szolnokra történő megérkezését követően az alperes a műszerkabinban bekövetkezett károkat felmérte és 2001. február 15-én a felpereshez intézett telefaxban bejelentette és részletezte, hogy összesen 8.950.000,- Ft kártérítési igénye van a felperessel szemben.

Az alperes - a felperesnek 2001. február 7-én kelt levelében az írásos megállapodásra hivatkozva - kérte a felperestől, hogy mindent tegyen meg a kár csökkentése érdekében és járjon el mind a biztosító, mind a kikötő rakodásért felelős vállalat irányában.

A felperes a kártérítési igény érvényesítése során nem járt eredménnyel, mert a hajós társaság az O-hez intézett levelében azzal utasította vissza a kártérítési felelősségét, hogy „amíg a ládák Genovában voltak nem kaptak haladéktalan értesítést, sem felkérést arra, hogy azok kirakásánál tapasztalható állapotát megvizsgálják, és mindez nem tette lehetővé számukra, hogy az esetleges sérülések fennállását megállapítsák.”

A G. Rt. a 2001. június 1-jén kelt és az alperesnek küldött telefaxban biztosítási esemény hiányában - mivel a bekövetkezett kár a helytelen kikötői rakodás eredménye - a kárigényt nem ismerte el.

A felperes 2001. február 5-én kiállította a nemzetközi szállítványozási díjra és a biztosítási díjra a 2.328.643,- Ft összegű számláját, amelyet az alperes nem fizetett ki, ezért a felperes a Fővárosi Bírósághoz 2001. április 4-én benyújtott keresetében

az alperest ezen összeg, mint szállítványozási díj, ennek 2001. február 12-től a kifizetés napjáig járó évi 10 %-os kamata és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni.

Arra hivatkozott, hogy a szállítványozási szerződésben foglaltakat teljesítette, a kár bekövetkezte nem róható fel neki és a kár igényérvényesítése körében minden tőle telhetőt megtett.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását kérte azzal, hogy az összegszerűséget nem vitatta, egyúttal beszámítási kifogást és viszontkeresetet terjesztett elő.

A módosított kárszakértői vélemény szerint a kár mértéke 7.689.617,- Ft, amely összegbe beszámította a felperes által igényelt szállítványozási díjat és a fennmaradó 5.360.974,- Ft-ra viszontkeresetet terjesztett elő, amely összeg után 2001. február 5-től évi 11 % kamat és a perköltség megfizetésére kérte kötelezni a felperest. Viszontkeresetének jogalapjaként a Ptk. 520. § (1) bekezdését és az 516. § (2) bekezdését jelölte meg.

Álláspontja szerint a bekövetkezett kárért a felperes egyrészt fuvarozó módjára felel, másrészt a felperes az O., mint közvetett szállítványozó magatartásáért a Ptk. 516. § (2) bekezdése alapján közvetlenül felel úgy mintha maga járt volna el, és ezért a szállítványozói tevékenység körében a küldeményben keletkezett kárt köteles megtéríteni.

A felperes az alperes beszámítási kifogásának és viszontkeresetének az elutasítását kérte, változatlanul vitatva a kár bekövetkezése vonatkozásában a felelősségének a fennállását.

A Fővárosi Bíróság a 2004. december 14. napján kelt 6.G.75.381/2001/21. számú ítéletében kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 5.360.974,- Ft-ot és annak 2001. február 15-től járó évi 11 %-os késedelmi kamatát és 589.748,- Ft perköltséget.

A felperesi fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban a Fővárosi Ítéltábla a 2005. május 12-én kelt 14.Gf.40.052/2005/4. számú végzésében az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Megállapította, hogy a másodfokú eljárás során a felperesnek 451.700,- Ft, az alperesnek 130.000,- Ft perköltsége merült fel.

Meghagyta a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak, hogy az új eljárásban derítse fel a tényállást abban a körben, hogy a Magyar Általános Szállítványozási Feltételek a felek között létrejött szerződés részét képezték-e, fel kell hívni a felperest ennek becsatolására, és ezt követően állást kell foglalni abban a kérdésben, hogy a kártérítési felelősségre a Magyar Általános Szállítványozási Feltételekben foglaltakat vagy a Ptk. szabályait kell alkalmazni, figyelemmel a felperes keresetében hivatkozott okokra is. Ezt követően kell tisztázni azt - a már becsatolt okiratokon túlmenően a két ügyvezető telefonbeszélgetése tartalmának feltárásával -, hogy a felperes konkrétan milyen kár bekövetkezéséről tájékoztatta

az alperest, azt megelőzően, hogy az alperes írásban is megerősítette, hogy a helyszínen kárszakértő igénybevételét nem kéri.

A megismételt eljárásban a felperes becsatolta a Magyar Általános Szállítmányozási Feltételeket, továbbá sor került Sz. A., O. J. , valamint megkeresett bíróság útján B. T. és Sz. G. tanúk meghallgatására.

A Fővárosi Bíróság a 2007. február 20. napján kelt 6.G.40.910/2005/20. számú ítéletében kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 5.360.974,- Ft-ot, annak 2001. február 15-től 2004. december 31-ig az éves költségvetési törvény szerinti kamatot, 2005. január 1-jétől a kifizetés napjáig járóan minden naptári félév teljes idején az érintett félév előtti utolsó napon érvényes jegybanki alapkamat 7 %-kal növelt mértékét és 836.181,- Ft perköltséget.

Határozata indokolásában rögzítette, hogy a felperes keresetét, az alperes beszámítási kifogását és viszontkeresetét megalapozottnak találta.

Elsősorban azt vizsgálta, hogy a Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek a felek szerződésének a részévé vált-e. Ezzel kapcsolatban rögzítette, hogy a perben rendelkezésre álló iratok, továbbá B. T. és Sz. G. tanúk vallomása és Sz. A. felperesi ügyvezető előadásának összevetése útján, hogy B. T. 1996. márciusában az alperes szállítmányozási ügyekben illetékes dolgozója volt. Ezért az ekkor vele közölt, 1990. évben közzétett Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek az alperessel közöltnek minősült. A perben feltárt adatokból viszont azt állapította meg, hogy 2000. június 30-án a Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek szövegét a kibocsátója módosította, a 9. § (1) bekezdését nem érintette, ezért szerződéskötés 2000. novemberi időpontjában a felperes olyan Magyar Általános Szállítmányozási Feltételekre hivatkozott, amelynek szövege nem felelt meg a hatályban lévő Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek szövegének, ezért annak teljességét az alperes a szerződéskötés előtt nem is ismerhette meg.

A Ptk. 516. § (2) bekezdésének első fordulatát és a Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek 9. §-ának (1) bekezdését vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy a két szabályozás alapvető eltérést tartalmazó szabályokat tartalmaz, mert a Ptk. fenti rendelkezése a szállítmányozó kimentést nem tűrő, azaz lényegében eredmény felelősségét tartalmazza az általa igénybevett alszállítmányozókért, míg a Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek fenti rendelkezése lényegét tekintve változtatja meg a szállítványozó Ptk. szerinti felelősségét. Így nem igaz az az állítás, hogy a Ptk. és a Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek lényegét tekintve azonosan szabályozza a szállítványozó Ptk. 516. § (2) bekezdése szerinti felelősségét.

Ezzel kapcsolatban utalt a 2004/197. számú eseti döntésben foglaltakra.

Mindezekből az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek 9. § (1) bekezdése a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen eltérő kikötést tartalmaz, ezért az még abban az esetben is, ha a Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek a felek szerződésének részévé vált volna, a 9. § (1) bekezdése vonatkozásában csak akkor válhatott volna a felek szerződésének részévé, ha arról a felperes az alperest külön figyelemfelhívó tájékoztatással látja el és ezt követően az alperes e kikötést

kifejezetten - és nem ráutaló magatartással - elfogadta volna. Mindez nem történt meg, a felperes saját hivatkozásai alapján is megállapítható a Ptk. 205. § (5) bekezdésébe foglalt előírások megsértése.

A szállítványozói tevékenységhez tartozó feladatok vonatkozásában utalt a 282/1989. és a 111/1990. számú eseti döntésekben foglaltakra, valamint a Ptk. Kommentárjára. Ezt követően rögzítette, hogy a szállítványozó feladatkörébe tartozik az egyes fuvarozási szakaszok között az áru ki- és berakodásának, szükség szerint az áru tárolásának a megszervezése, amelyet a szállítványozó elvégezhet maga is, melyre szállítványozóként különféle szerződéseket köthet. A felperes a feladat lebonyolítására alszállítványozót vett igénybe az O. személyében, amelynek tevékenységéért a Ptk. 516. § (2) bekezdése értelmében közvetlenül felel.

Rögzítette az elsőfokú bíróság, hogy a perben rendelkezésre álló adatok szerint az alperesi dolgot ért kár a hajókból való kirakodáskor a kikötőben keletkezett, azaz nem a fuvarozás során. Mivel a perbeli kár a szállítványozói tevékenység során keletkezett, ezért az irreleváns, hogy a szállítványozó felperes közvetlenül vagy szerződéses láncolat igénybevétele útján közvetve végezte szállítványozói tevékenységét. A lényeg az, hogy azt elvégezte és ennek során a dologban kár keletkezett. Ezen időszakban a felperes volt az, aki a dolog felett az egyébként a tulajdonost megillető rendelkezési jogot ténylegesen gyakorolhatta.

A felperes azzal védekezett, hogy megbízója kifejezetten arra utasította, hogy kárfelmérés nélkül továbbítsa a dolgot a rendeltetési helyre.

A felperes február 1-jei nyilatkozatából azt állapította meg, hogy a felperes alszállítványozója, a felperessel a kabinon észlelt sérülést és törött ablakokat jelzett és utalt arra, hogy a helyszíni kárfelmérés elmaradása esetén a biztosítóhoz a kárigény nem nyújtható be és az O. is kizárja a felelősségét. A felperes február 1-jei üzenetének a tartalmát tekintve nem ösztönözte az alperest a helyszíni független kárszakértő alkalmazására. Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az O. 2001. február 1-jén kelt azon okmánya, amely tartalmazza azt, hogy a kabin ablaka törött és néhány deszka lett rászégezve, továbbá egy függőleges fém támasztóoszlop görbült és ugyanaz az oldal teljes hosszában törött, az alperes 2001. február 1-jei nyilatkozatának megtételekor az alperes előtt nem volt ismeretes. Ez az irat a károkat lényegesen széleskörűbben jelzi, mint a korábbi okmányok.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a 2001. február 1-jei felperesi közleményében a felperes nem tett eleget a szállítványozóktól elvárható gondos és szakszerű eljárásnak akkor, amikor magyar nyelvű levelében saját maga nem hívta fel az alperes figyelmét arra, hogy az O. saját felelősségét kizárja és úgy utalt a megkötött biztosításra, hogy magából az okiratból nem derül ki az, hogy a biztosítás erre a kárra nyújt-e fedezetet.

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság nem látta megállapíthatónak, hogy a szállítványozó a küldemény biztonságos továbbításával összefüggő tájékoztatási kötelezettségének eleget tett volna, ily módon az álláspontja szerint más kérdésre vonatkozó alperesi utasítást sem tekintette a szállítványozó mentesülésére vezető körülménynek.

Az alperes a 2001. február 1-jei nyilatkozatában egyértelműen azt mondta, hogy a keletkezett rongálási kár helyszíni felmérését nem kéri, az ekkor jelzett kár külsérelmi károkra terjedt ki. Sz. A. felperesi ügyvezető nyilatkozata utalt arra is,

hogy az O. által az alperesi nyilatkozat megtétele előtt megküldött életlen fényképeken a sérülés valóságos mértéke nem látszott. O. J. ugyancsak azt adta elő, hogy az O. tájékoztatása szerint a kár az ablaknál és a kabin oldalánál jelentkezett, a felperestől kapott tájékoztatás alapján arra gondoltak, hogy esetleg betörés történhetett, tehát magában a konténerben kár nem eshetett, mivel abban közhasználatú eszközök nem voltak, ezért rongálási kárra gondoltak. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes az alperesnek adott tájékoztatása csak csekély összegű kárra vonatkozott, így az alperes kárfelmérőt nem kérő nyilatkozata is ugyanezen mértékű kárra terjedt ki akkor, amikor úgy nyilatkozott, hogy a rongálási kárra független kárszakértő helyszíni felmérését nem kéri.

Figyelemmel arra, hogy a dologban a kár a szállítmányozói tevékenység körében keletkezett, a felperesnek önállóan is intézkednie kellett volna azért, hogy az O.levelében elveszthetőnek jelzett igények érvényesíthetősége fennmaradjon. Ehhez alperesi utasításra sem volt szüksége, mivel a más szállítványozó tevékenységéért közvetlenül felel.

A fentiek alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a dologban keletkezett kár a szállítványozói tevékenységi körében keletkezett, a felperes az alszállítványozó által igénybe vett közreműködőért közvetlenül felel, és e felelőssége alól kimentő körülményként a megbízó utasítására sem hivatkozhat.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatásával a viszontkereset elutasítását és az alperes perköltségben való marasztalását.

Álláspontja szerint téves az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy a Magyar Általános Szállítványozási Feltételek nem vált a szállítványozási szerződés részévé. A MÁSZF nem jogszabály, hanem általános szerződési feltétel és a Ptk. 205. § (1) bekezdés harmadik fordulata szerint akkor válik a szerződés részévé, ha lehetővé tették, hogy a szövegét a másik fél megismerje, és azt kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadja. A szerződéskötési szabadság miatt semmi nem tiltja, hogy a felperes bármilyen, akár korábbi szállítványozási feltételt kikössön. Bármilyen szállítványozási feltétel a szerződés részévé válik, ha nem ütközik kógens jogszabályba és megfelel a Ptk. 205. §-ában foglaltaknak.

A felperes 2000. novemberi ajánlata tartalmazta, hogy a felperes a Közlekedési Közlöny 1990. évi 46. számában megjelent Magyar Általános Szállítványozási Feltételek alapján dolgozik, és hogy ezen szállítványozási feltételek irányadók a szállítványozási szerződésre. Egyrészt megjelölte a feltételek megismerhetőségének helyét, másrészt e feltételek szövege az alperes rendelkezésére állt, mivel azt az elsőfokú bíróság is megállapította, hogy 1996-ben az alperes részére megküldte. Mindezek pedig azt támasztják alá, hogy a Magyar Általános Szállítványozási Feltételek 1990. évi szövege a felek szerződésének része volt.

A Ptk.-val és a MÁSZF-val összefüggésben hangsúlyozta, hogy mindvégig azt állította, hogy a két felelősségi rendszer azonos és a jelen perben mindegy, hogy a felperes felelősségét a MÁSZF vagy a Ptk. alapján bírálják el. A MÁSZF szerint a szállítványozó saját magatartásáért tartozik helytállni, és nem felel az

árutovábbítási láncolatban szereplő résztvevőkért. A Ptk. ugyanezt a rendszert követi, és a szállítmányozó nem felel a fuvarozókért és egyéb résztvevőkért sem. A Ptk. 516. § (2) bekezdése tartalmaz eltérést, amely rögzíti, hogy felel az általa választott szállítmányozóért. Az alszállítványozó egy megbízási típusú kötelem alanya és ő is csak a saját felróható szerződésszegéséért tartozik helytállni. Téves és jogszabálysértő az elsőfokú bíróságnak „kimentést nem tűrő eredményfelelősség” megjelölés, ahogy azt az elsőfokú bíróság használta. Sem a szállítványozónál, sem az alszállítványozónál soha semmilyen körülmények között nincs eredményfelelősség.

Az elsőfokú bíróság jogszabálysértően és a szállítványozói joggyakorlattal ellentétesen értelmezte a Ptk. 520. § (1) bekezdését. Ezzel kapcsolatban az elsőfokú bíróság azt állította, hogyha egy árut a külföldi kikötő daruja leejt, vagy a külföldi raktározó elveszt, vagy a fuvarozót kivéve, bármelyik az árutovábbítási láncolatban résztvevő személy kárt okoz, úgy ezért a magyar szállítványozó felelősséggel tartozik.

Téves és szakszerűtlen az elsőfokú bíróság ítéletének a külföldi szállítványozó az O. szerepének és tevékenységének az értékelése. A kikötői szállítványozó, nem kerül az áru birtokába, nem is látja az árut, csak az okmányokat kezeli. Az O., mint szállítványozó nem felel az árukárért, ha az nincs a birtokában, azt nem maga raktározza, fuvarozza, de köteles a szükséges jogfenntartásokat a kikötővel szemben megtenni. Ezt az O. megtette, de javasolta a kárbiztos igénybevételét, hogy a jogfenntartás után az igényérvényesítésnek ne legyen akadálya a kikötővel szemben. Az O. a sérülésről fényképeket készített, a látható sérülésekről tájékoztatta a felperest és a felperes minden értesítést továbbított az alperesnek.

Az elsőfokú eljárás során a felperes nem védekezett, hanem csak jelezte, hogy a kikötővel szembeni sikertelen O. fellépés egyik oka a kárfelmérés elmaradása volt. A másik oka, hogy az alperes visszautasított minden igényérvényesítésre vonatkozó felperesi javaslatot.

A tájékoztatásnak és az utasítás kérésnek akkor van jelentősége, ha a bekövetkezett kárt az alperes kell, hogy viselje, azt költségére és kockázatára tovább kell hárítani a külföldi kikötőre. Ez a szállítványozót terhelő igényérvényesítési kötelezettség körébe tartozó kérdés. Ez nem volt a per tárgya, ilyen jogcímen az alperes nem terjesztett elő igényt. Ennek ellenére előadja, hogy a bírói gyakorlat szerint is a szállítványozónak nincsen olyan kötelezettsége, hogy a megbízó írásbeli utasítása ellenére intézkedjen, különösen, ha az költségkihatással is jár és nem köteles pert sem indítani a megbízó kifejezett utasítása nélkül.

Az alperes úgy vélte, hogy a felperest lehet felelőssé tenni a bekövetkezett kárért, és ezért utasított el minden intézkedést, javaslatot, amelyet a felperes a részére javasolt.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperes másodfokú költségben történő marasztalását kérte.

Az elsőfokú bíróság pontos indokát adta annak az álláspontjának, hogy a Magyar Általános Szállítványozási Feltételek nem vált a peres felek közötti szállítványozási szerződés részévé. A szállítványozó felelősségére vonatkozó szabályok tekintetében olyan lényeges különbségek vannak a MÁSZF és a Ptk. szabályai

között, hogy emiatt a felperes köteles lett volna az alperest külön is tájékoztatni és a MÁSZF kárfelelősségi szabályait az alperessel kifejezetten elfogadtatni. Ez azonban elmaradt, azért a felek szerződésére a Ptk. szabályai az irányadók. A felperes felelősségével kapcsolatban hivatkozott Ptk. 520. § (1) bekezdésének szabályaira és a 282/1989. számú eseti döntésben foglaltakra.

A felperes fellebbezése érdemben alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül, azaz csak a viszontkereset jogalapját vizsgálta, mivel a felperes fellebbezési kérelme kizárólag a viszontkereset elutasítására terjedt ki, ezért a teljes kereset összecszerűségét, figyelemmel a Pp. 247. § (2) bekezdésében foglalt korlátozásra, nem vizsgálhatta.

Az elsőfokú bíróság e körben a tényállást helyesen állapította meg, azonban a szállítmányozó felelősségével kapcsolatos indokolása okszerűtlen és ellentmondásos.

A másodfokú bíróságnak elsődlegesen azt kellett vizsgálnia, hogy a Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek a peres felek szerződésének részévé vált-e. A rendelkezésre álló iratok szerint az alperes 2000. november 10-én kért árajánlatot a felperestől a műszerkabin szállítására. A felperes 2000. november 15-én ugyancsak faxon közölte az árajánlatát, amelynek 2. oldalán a legalján - nem az árajánlat szövegében - apró betűkkel szerepel az, hogy "Cégünk a 46/1990. számú Közlekedési Közlönyben meghirdetett Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek alapján dolgozik". Az alperes 2000. november 20-án fogadta el az árajánlatot. A felperesi árajánlat kizárólag az áru pontos méretét, a relációt, az összes fuvardíjat és annak részletezését tartalmazza. Az árajánlat alapján került sor az alperes részéről a műszerkabin hazaszállításának a megrendelésére.

A kialakult bírói gyakorlat szerint a Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek jogszabály, általános szerződési feltételként tehető a szerződés részévé.

A szerződéskötéskor hatályos Ptk. 205. § (3) bekezdése szerint az általános szerződési feltételek kölcsönös akarategyezőség és a lényeges kérdésekben való kölcsönös megállapodás mellett is csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint jelen esetben a Ptk. 205. § (3) bekezdésében foglalt feltételek nem valósultak meg, ezért a Magyar Általános Szállítmányozási Feltételek a felek közötti szerződés részévé nem vált, mivel a felperesnek az ajánlaton, annak szövegében kellett volna feltüntetnie azt, hogy ezt alkalmazza, nem pedig a telefax 2. oldalán, a lapalján, sokkal kisebb betűkkel, mint amilyen a telefax szövege volt, és a 2. oldal csak a tuniszi partner nevét és címét, és a felperesi cég aláírását tartalmazza.

Mindez azt jelenti, hogy az alperes felelősségével kapcsolatban a Ptk. rendelkezéseit kell vizsgálni.

A Ptk. 515. § (1) bekezdése szerint a szállítványozónak a fuvarozó, vagy más szállítványozó kiválasztásában, az útirány megállapításában és egyéb kötelezettségei teljesítésében a gazdaságosság és a küldemény biztonságának figyelembevételével kell eljárnia. A (2) bekezdés kimondta, hogy a szállítványozó köteles a megbízó utasításait követni. Ha olyan utasítást kap, amely veszélyezteti a küldemény gazdaságos és biztonságos továbbítását, köteles erre megbízójának figyelmét haladéktalanul felhívni.

Ha a megbízó az utasítást írásban megismétli, az ő költségére és veszélyére köteles a szállítványozó azt végrehajtani.

A Ptk. 516. § (2) bekezdése szerint a szállítványozó az általa választott más szállítványozó tevékenységéért közvetlenül felel.

A Ptk. 517. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a megbízó igényeit a fuvarozóval szemben a szállítványozó köteles érvényesíteni, felelős minden kárért, ami e kötelezettségének megszegése folytán a megbízót éri.

A perben rendelkezésre álló iratok szerint a felperes 2001. január 31-én 18.49 órakor az alperesnek telefaxüzenetet küldött, amely szerint "Telefonbeszélgetésükre hivatkozva, ezúton is tájékoztatjuk Önöket, hogy a tréler ma délután megérkezett Genova kikötőbe az egységekért. A felrakást megelőzően a sofőr sérülést nem vett észre a műszerkabinon. Elmondása szerint a konténer ablaka sérült, és más sérülést, nyomódást is észlelt a kabinon. Jeleztük ezt a kikötő felé is, akik szintén felméri a sérülés jellegét, mértékét. Szíves tájékoztatásul közöljük, hogy a biztosító társaság is értesítve lett a fentiekről. A további fejleményekről folyamatosan tájékoztatjuk Önöket."

Ugyanezen a napon 18.57 órakor az O. cég a felperesnek küldött levelet a perbeli sérüléssel kapcsolatban. Ebben többek között szerepel az, hogy "A törött ablakokat nem tudom külön vámmzárral ellátni, ha erre szükség van, csak a teljes egységet lehet lezárni. A sérüléssel kapcsolatban az okmányokon csak azt tudom feltüntetni, hogy a végső rendeltetési helyen lesz felmérve, ami nem elegendő a biztosító felé, vagy bármilyen kárigény benyújtásához. Azonban, ha Önök nem kérnek független kárszakértőt arra, hogy jegyzőkönyvet készítsen, a hajóstársaság visszautasíthatja a kár megtérítését, mivel nem áll rendelkezésre kárszakértői vélemény arról, hogy a kár mikor, hol keletkezett és ki okozhatta. Annyi segítséget tudok felajánlani, hogy készítetek néhány fényképet, amin látszik a felvétel dátuma. Erre vonatkozóan sürgős visszajelzést kérek, mert akkor holnap ki kell mennem a kikötőbe. Itt kívánjuk megjegyezni, hogy az O. cég nem vállal semmilyen felelősséget a károkért, illetve azért, hogy nem járt el kellő körültekintéssel a hajóstársaság és a terminál felé a sérüléssel kapcsolatban. Mi kizárólag az Önök utasításai szerint járunk el, és ezen utasítások alapján bonyolítjuk a kikötői ügyintézését."

2001. február 1-jén a felperes részéről az alperesnek küldött faxban az O. cégnek ezt a levelét másolatban elküldték, és ebben megismételték azt is, hogy az O. cég kérte annak jelzését, hogy a független szakértőt a sérülés mértékének

megállapításával kapcsolatban kérnek-e "Esetleges kártérítési igénynél (survey report) mindenképpen nagyobb segítséget nyújt, azonban ha független survey-t rendelünk, ez újabb költségeket jelent. Tekintettel a sérülés mértékére és arra, hogy a biztosítás FPA alapon történt, kérjük szíves állásfoglalásukat abban, hogy a kikötő felé milyen instrukciót adjunk? Itt említeném meg, hogy a gépkocsi indulásra készen áll, várjuk azonnali írásbeli válaszukat."

Ugyanezen a napon az alperes válaszfaxában azt írta, hogy "A 2001. február 1-jén telefonon folytatott megbeszélésünknek megfelelően ezúton is megerősítem, hogy részünkről nem kérjük a keletkezett - rongálási - kár független szakértő által, a helyszínen történő felmérését. A szolnoki vámudvar vámosának véleménye szerint, vámkezelés szempontjából az eset úgy kezelendő, mintha vámzár nélkül érkezne az áru."

2001. február 1-jén 12.34 órakor az O. cég a felperesnek megküldte faxon a sérülésekről a fényképeket.

Sz. A. felperesi ügyvezető a tanúvallomásában előadta, hogy 2001. január 31-én kaptak értesítést, hogy a konténerben kár keletkezett, és telefonon beszélt O.J., az alperesi alkalmazottal, és ezt közölte vele, valamint azt is, hogy nagyon fontos a független kárszakértő igénybevétele, hogy tisztábban lehessen látni. O. J. úr azt mondta, hogy beszél az igazgatóval és intézkedni fog. Ugyanezen a napon ezt követően kb. fél óra múlva érkezett a genovai partnertől az e-mail azzal kapcsolatban, hogy milyen sérüléseket lát a konténeren, majd írásban, faxon kért az alperestől nyilatkozatot, hogy kérnek-e kárfelmérést vagy sem. Előadta még, hogy ezen a napon csak annyi derült ki, hogy az ablak be van törve, az ajtón, ablakon sérülések vannak, amit próbáltak leragasztani. Az O. a kérésükre készített fényképeket, amit faxon el is küldött, de ezeken sem látszott a sérülés mértéke. Ekkor azonban már tudták, hogy az alperes rendelkezése szerint nem kell független kárszakértő. Az alperesnek a kárszemlét a biztonság miatt ajánlották fel, de az alperes időhiányra hivatkozva ezt nem kérte. Másnap reggel a faxon küldött válasz megérkezése előtt az O. e-mailjét megküldte az alperesnek, amiből a kár mértéke már jobban megismerhető volt.

O.J., alperesi alkalmazott a tanúvallomásában előadta, hogy rongálási kárra gondoltak a tájékoztatás alapján, arra, hogy esetleg betörés történhetett, és mivel tudták, hogy a konténerben közhasználatú eszközök nincsenek, és itthon megrendelés volt, ezért úgy vélték, hogy a konténerben nem esett kár. Egyébként is azt gondolták, hogy a kárral kapcsolatos eljárás a felperes érdekkörébe tartozik, és számítottak arra is, hogy a biztosító fizetni fog. Azt beismerte, hogy az O. cég e-mailjét kézhez kapta, de abban csak az állt, hogy a kár az ablaknál és az oldalánál keletkezett. A kikötőben készült fényképeket nem látta.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint az okiratok és a tanúvallomások egyértelműen azt igazolják, hogy az alperes a szállítmányozási szerződésből eredő tájékoztatási kötelezettségének teljes egészében eleget tett, a felelőssége sem a Ptk. 516. § (2) bekezdése, sem pedig az 517. § (1) bekezdése alapján nem áll fenn.

Az alperes a felperes írásban is megismételt utasítását követte, amikor a perbeli káresettel kapcsolatban nem kérte független szakértő vizsgálatát, így a felelőssége a Ptk. 515 § (2) bekezdése alapján sem áll fenn.

A rendelkezésre álló iratokból valóban nem állapítható meg egyértelműen, hogy a műszerkabint ténylegesen milyen kár érte, ez az O. cég által faxon megküldött fényképekből sem derül ki egyértelműen, amit a felperes nem látott, mert már meghozta azt a döntését, hogy nem kér független kárszakértőt az ügyben, éppen ezért a felperes érdekkörében állt annak tisztázása, hogy a műszerkabint ténylegesen milyen kár érte, ami csak a helyszínen, független kárszakértővel lett volna lehetséges. Az ezzel kapcsolatos döntése következménye azonban nem hárítható át az alperesre mint szállítmányozóra.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a viszontkeresetet elutasította.

A felperes fellebbezése eredményre vezetett, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles az alperes részére a másodfokú eljárás során felmerült költségét megfizetnie. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mértékét a 8/2002. (III. 30.) IM rendelet (2) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg, és azzal, hogy az összeg az általános forgalmi adót is tartalmazza.

Mivel a megelőző eljárásban az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésével a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján került sor, ezért az Itv. 51. § (1) bekezdése alapján a jelen másodfokú eljárás illetékmentes, ezért a felperes az Itv. 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján a jelen fellebbezésen lerótt 322.000,- Ft illeték visszatérítését kérheti az állami adóhatóságtól.

Budapest, 2007. év október hó 5. napján

álinkásné dr. Mika Ágnes sk.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna sk.
előadó bírő

Dr. Tibold Ágnes sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági tisztviselő

